

ศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร

A Study of the State of the Drug Problem of Youth in Bangkok Metropolitan Area

ภิรมย์ศักดิ์ กิจพัฒนาสมบัติ, เกษมชาติ นเรศเสนีย์, บุญเรือง ศรีเหรียญ

Piromsak Kidputtanasombut¹, Kasemchart Naressenie², Boonrueng Sriharun³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ การดำเนินการโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารหน่วยงานในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนัก จำนวน 10 คน และผู้อำนวยการเขต จำนวน 6 คน รวม 17 คน ที่ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างจิตสำนึกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.55) รองลงมาคือ ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.59) และด้านการสร้างค่านิยมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.56) ด้านการสร้างสังคมที่มั่นคงอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.59) ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.53) และด้านการสร้างชุมชนเข้มแข็งในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.64) ตามลำดับ สภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร พบว่า ครอบครัวมีสภาพแตกแยก ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ถูกทอดทิ้ง ขาดวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน รวมทั้งปัญหาด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่นซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในเบื้องต้นนั้น ครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดการดูแลและสร้างปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว

คำสำคัญ : เยาวชน, ปัญหา, ยาเสพติด

¹ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ อาจารย์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹ Doctor of Philosophy Program in Public Administration Valaya alognkorn Rajabhat University

² Teacher Program in Public Administration Valaya alognkorn Rajabhat University

³ Teacher in Faculty of Science and technology Valaya alognkorn Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were to study the state of the drug problem among youth living in the Bangkok Metropolitan area. This research used the mixed methods of qualitative and quantitative. The quantitative research was conducted by studying a sample of 205 directors from schools in the Bangkok Metropolitan area, who were selected by stratified random sampling, and the sample size was obtained by calculation with the Taro Yamane's formula. The research tool for data collection was a five rating scale questionnaire. The data were analyzed, and the statistics consisted of percent, mean, standard deviation. Qualitative research was conducted by studying documents, research, and theory related including interviewing 17 key informants of governmental organizations in Bangkok Metropolitan area: Bangkok governor, 10 directors, and 6 district directors who were selected purposively. The data were analyzed using content analysis and interpretation. The research informs: The state of drug problem of youth in Bangkok Metropolitan is high. ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.53) The factor of the objective to build awareness was the highest ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.55). The factor of warm family making was rather high ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.59). The factor for building value was highest ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.56) the factor about creating a secured society was also high. ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.59) The factor which educates the youth about drugs and to be aware of them was high ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.53) The factor about creating secured society is also high ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.64) When considering each factor, it shows that the problems of youth in Bangkok Metropolitan have a broken family, low economic status, lack of care, derelict, undisciplined, being irresponsible for themselves family and community, and less relationship.

Keywords : youth, problem, drug

บทนำ

วิวัฒนาการความก้าวหน้าทางสังคม วิทยาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ที่มีความเปลี่ยนแปลงในกระแสโลก เป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและกระตุ้นเร่งเร้าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสร้างเสริมศักยภาพด้านทุนมนุษย์ ให้มีภูมิคุ้มกันและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมและองค์กร เป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มคุณค่าของทุน ให้กับทรัพยากรสำคัญขององค์กร ซึ่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยจะยังคง

ประสบปัญหาประสบปัญหาสภาวะแวดล้อมและบริบทของความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการ ในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ (1) การนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (3) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิด การปฏิรูปประเทศ และ (4) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2558) (ปรัชญา ชุมนานเสียว, 2551) กล่าวว่า วิธีการที่จะ รับมือต่อการเปลี่ยนแปลงนี้คือ ทุกประเทศ

ทุกองค์กรต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้โดยเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์(Human Resource Development) เพื่อสร้างศักยภาพทางทุนมนุษย์ (Human Capital) ให้เกิดขึ้นในทุกๆ ระดับของสังคมแบบใหม่ ซึ่งการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้กลายเป็นตัวแปรหลักที่จะก้าวออกจากมิติเดิมคือ หาทางออกเพื่ออนาคต (HR' Out) ให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหา ในโลกปัจจุบันให้ได้ด้วยการเน้นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เป็นสำคัญ (HR' Strategy) (บุญทัน ดอกไธสง, 2551) ซึ่งวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดี คือ การให้การศึกษาแก่บุคคลในทุกรูปแบบ ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และจิตใจให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณธรรม ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง องค์กรและประเทศชาติ รวมถึงเป็นการวางรากฐานการพัฒนาความคิด ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักกลั่นกรอง คัดสรร และสังเคราะห์ การนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติอย่างมีคุณธรรม

สถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทย นับตั้งแต่ปี 2547 เริ่มมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่ง พบว่าเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี เป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นจำนวนมาก โดยเข้ารับการบำบัดถึงร้อยละ 50.13 51.35 และ 52.04 ของประชากรที่เข้ารับการบำบัดทั้งหมดในปี2549-2551 ตามลำดับ ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงควรมุ่งเน้นที่เยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552) แนวนโยบายและกรอบยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา จึงได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายหลักของการดำเนินงาน โดยมีมาตรการป้องกันกลุ่มเสี่ยงมิให้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) เป็นแนวทางหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ จัดทำแผนปฏิบัติการและการดำเนินงาน ดังเช่น ปฏิบัติการ 6 เดือน “รวมพลังประเทศไทยต้านภัยยาเสพติด” (1 เมษายน - 30 กันยายน 2551) ได้กำหนดกลยุทธ์ “3 ลด 3 เพิ่ม 3 เน้น” โดยการลดเยาวชนกลุ่มเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยงเป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญตามปฏิบัติการหรือตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 2/2552 เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายรัฐบาล ก็ได้กำหนดให้เยาวชนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดและปัจจัยยั่วยั่วต่างๆ เป็นต้น ฉะนั้นการป้องกันในกลุ่มเยาวชนเพื่อมิให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด จึงเป็นเจตจำนงและแนวนโยบายที่สำคัญของภาครัฐและองค์กรในภาคส่วนต่างๆ โดยผลการวิจัยเชิงสำรวจของศูนย์วิจัยเอแบค เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน ในปี 2550 พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีโอกาส/ความเป็นไปได้ในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด 5 อันดับแรก ได้แก่ กลุ่มที่มีทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกลุ่มที่มีวัฒนธรรม/วิถีชีวิตยอมรับการใช้ยาเสพติด กลุ่มที่ใช้ชีวิต/เวลาในทางที่ไม่ควร อาทิ หนีเรียนมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม ติดเกม เสพสื่อลามก กลุ่มที่มีความเอนเอียงต่อพฤติกรรมแข่ง รถแข่ง และกลุ่มที่มีปัญหาครอบครัว (ณัฐนิช อารีย์อักษรวิทย์, 2560)

แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยปี 2559 กำหนดทิศทางแผนปฏิบัติการที่เน้นการลดความตึงเครียด คือ การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีความต้องการใช้ยาเสพติด โดยจะขยายรูปแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาและประชาชนทั่วไปเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงมากยิ่งขึ้น และจะเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหา

แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงมหาดไทยปี 2559 กำหนดทิศทางแผนปฏิบัติการที่เน้นการลดความตึงเครียด คือ การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีความต้องการใช้ยาเสพติด โดยจะขยายรูปแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาและประชาชนทั่วไปเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงมากยิ่งขึ้น และจะเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหา

ยาเสพติดที่ค่อนข้างรุนแรง และการลดปริมาณยาเสพติดลง โดยเน้นการสกัดกั้นยาเสพติดทั้งในและนอกประเทศ โดยบูรณาการในการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งจะพัฒนามาตรฐานกระบวนการบำบัดรักษาทุกระบบให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างครบวงจร โดยเพิ่มหลักสูตรเรื่องการฝึกอาชีพให้กับผู้ผ่านการบำบัดตามความเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือผู้ผ่าน การบำบัดรักษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจะเร่งสร้างภูมิคุ้มกันและเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งการปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญและจัดระเบียบสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจังทุกพื้นที่ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทยขอความร่วมมือจากทุกคนในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมและเฝ้าระวัง เป็นหู เป็นตา ในการดูแลสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ห่างไกลจากปัญหายาเสพติดเพื่อทำให้อาสาสมัครป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ, 2558)

จากแนวโน้มของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่พบถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยจนทำให้รัฐบาลตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้มีการให้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก (ส่วนกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2557) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์การควบคุมด้วยยาและผู้ค้ายาเสพติด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ยาเสพติด ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

ทั้งนี้เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 คือ

1. การลดปริมาณยาเสพติดนอกประเทศ โดยเน้นมาตรการเชิงรุก ในเรื่องการข่าวที่ชัดเจน มีปฏิบัติการทางการทหาร มีการกำหนดเป้าหมายการสืบสวนร่วมกัน

2. การลดกลุ่มการค้าระดับต่างๆ โดยการทำลายโครงสร้างการค้า-อิทธิพล-เส้นทางการเงินของกลุ่มตามแนวชายแดน โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้เป็นยุทธการร่วม รวมถึงการเสนอให้มีการจัดกำลังแบบ Task Force โดยเฉพาะงานทางด้านทรัพย์สิน

3. การลดแรงงานยาเสพติดรายใหม่ โดยการณรงค์ ป้องกัน สร้างภูมิคุ้มกัน

4. การลดจำนวนผู้เสพยาเสพติด โดยการพัฒนาฐานการบำบัดทุกระบบ ให้ครอบคลุมทุกด้านสร้างความพร้อม และพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด โดยพัฒนาการติดตามอย่างเหมาะสมกับบุคคล

5. การแก้ไขปัญหายาในพื้นที่พิเศษ 3 พื้นที่ คือ จังหวัดชายแดนเหนือ โดยการจัดกลไกเบ็ดเสร็จเพื่อทำลายโครงสร้างการค้าชายแดนและตัดเส้นทางการเงิน พื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดกลไกแบบบูรณาการส่วนกลางและท้องถิ่นและพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยการ บูรณาการกับพื้นที่ปัญหาความมั่นคง โดยกลไก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค 4 ส่วนหน้า

6. การสร้างเอกภาพและบูรณาการแผนทุกระดับทั้งระบบ(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558)

ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่พิเศษตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ที่รัฐบาลต้องดำเนินการจัดกลไกแบบบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรุงเทพมหานครจึงกำหนดวิสัยทัศน์ ปี 2559 คือ กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมุ่งสู่มหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ดังนั้นในปี 2556-2559 กรุงเทพมหานคร จึงมุ่งเน้นการวางกรอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของ

ประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืนและการสร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุรวมทั้งมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 12 ปี ระยะที่ 2 พ.ศ. 2556-2559 ซึ่งกรุงเทพมหานครยังไม่มียุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานครจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ของกรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, ม.ป.ป.)

ดังนั้นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานครเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ จำเป็นต้องเร่งป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในบริบทของความเป็นชุมชนเมืองที่เป็นพื้นที่เสี่ยงของพื้นที่พิเศษตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 ของรัฐบาลและความเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบด้านยาเสพติดเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเมือง ให้ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับเยาวชน เพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรุงเทพมหานครที่มีคุณค่า ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครจะเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาในทฤษฎีหลัก 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยา และทฤษฎีระบบสารสนเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัย แบบผสานวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย (1) แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ เอกสารยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา และเอกสารด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา สำนักงานเขต และสถานศึกษาจัดทำขึ้นเกี่ยวข้องกับการดำเนินการและการจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2) แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำเนินการดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรของปกครองส่วนท้องถิ่นชนิดพิเศษ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านระบบการบริหารจัดการ โดยผ่านหน่วยงานระดับสำนักจำนวน 19 หน่วยงานระดับสำนักและบริหารงานราชการทั่วไป ผ่านสำนักงานเขต จำนวน 50 สำนักงานเขต มีสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดจำนวน 438 สถานศึกษา ได้แก่ (1) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาล ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 324 สถานศึกษา (2) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาล ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 108 สถานศึกษา และ (3) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 สถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

- สถานศึกษาระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 324 สถานศึกษา

- สถานศึกษาระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 108 สถานศึกษา

- สถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จำนวน 6 สถานศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 2) หัวหน้าส่วนราชการระดับสำนัก จำนวน 19 หน่วยงาน และ 3) ผู้อำนวยการเขต จำนวน 50 สำนักงานเขต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณตามสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ จำนวนทั้งสิ้น 205 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 149 คน ผู้บริหารสถานศึกษาระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน และผู้บริหารสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 6 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 17 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน หัวหน้าส่วนราชการระดับสำนัก จำนวน 10 คน และผู้อำนวยการเขตที่เป็นประธานกลุ่มเขต จำนวน 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีขึ้นดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ข้อเท็จจริง เอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัย และเอกสารที่องค์กรที่เกี่ยวข้องสร้างขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัญหาอาสาศึกษาในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร

(2) ใช้แบบสอบถามในการวิจัย

แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาทำงานอยู่ในหน่วยงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานในปัจจุบันด้านวัตถุประสงค์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัญหาอาสาศึกษา และปัจจัยด้านทรัพยากรต่อยุทธศาสตร์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดอย่างยั่งยืนในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหาอาสาศึกษาในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติด (2) การสร้างจิตสำนึก (3) การสร้างค่านิยม (4) การสร้างครอบครัวอบอุ่น (5) การสร้างชุมชนเข้มแข็ง และ (6) การสร้างสังคมที่มั่นคง

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยตามลำดับดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยของแบบสอบถามประกอบด้วย

(1) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

(2) วิเคราะห์แบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และนำข้อมูลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องด้านเนื้อหาซึ่งได้ค่ามากกว่า 0.60

(3) นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2 ไปทดลองใช้ (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อของเครื่องมือของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.951 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัญหาเสพติด ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.948 ปัจจัยด้านทรัพยากร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981 และยุทธศาสตร์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดอย่างยั่งยืน ในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982

(4) จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิด ประกอบด้วย

(1) นำแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

(2) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์จริง

(3) จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และขณะที่สัมภาษณ์ เมื่อพบประเด็นที่เกี่ยวข้องก็ปรับปรุงเพื่อครอบคลุมประเด็นที่ต้องการให้มากที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญ ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

(1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษา สำนักงาน

เขต และสถานศึกษา

(2) แจกแบบสอบถามไปยังส่วนราชการของกรุงเทพมหานครและผู้เกี่ยวข้องตามจำนวนที่กำหนด

(3) ติดตามผลของแบบสอบถามเพื่อรับแบบสอบถามกลับคืน

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

(1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกรุงเทพมหานครและส่วนราชการในสังกัดที่ต้องการสัมภาษณ์ เพื่อแจ้งความประสงค์ในการขอสัมภาษณ์ตามหัวข้อที่กำหนดพร้อมกับส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องประสงค์จะสัมภาษณ์

(2) นัดหมายวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ทั้งเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นจำเป็น

(3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่นัดหมาย

(4) ถอดเสียงบันทึกคำสัมภาษณ์พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาประกอบการสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อพร้อมที่จะนำไปวิเคราะห์ และเมื่อข้อมูลมีความสมบูรณ์ จึงบันทึกผลลงในแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลลงในเครื่องประมวลผล และประมวลผลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

(1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่และสถิติร้อยละ

(2) วิเคราะห์ระดับปฏิบัติการศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ ได้ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41-4.20 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความสรุปตามประเด็นการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.19$, $S.D.=0.53$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการสร้างจิตสำนึกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, $S.D.=0.55$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, $S.D.=0.59$) และด้านการสร้างค่านิยมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, $S.D.=0.56$) ด้านการสร้างสังคมที่มั่นคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, $S.D.=0.59$) ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.19$, $S.D.=0.53$) และด้านการสร้างชุมชนเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.10$, $S.D.=0.64$) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครของกรุงเทพมหานคร

สภาพปัญหาเสพติดในเยาวชน ของกรุงเทพมหานคร		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
1	ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติด	4.19	0.53	มาก
2	ด้านการสร้างจิตสำนึก	4.29	0.55	มากที่สุด
3	ด้านการสร้างค่านิยม	4.26	0.56	มากที่สุด
4	ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่น	4.26	0.59	มากที่สุด
5	ด้านการสร้างชุมชนเข้มแข็ง	4.10	0.64	มาก
6	ด้านการสร้างสังคมที่มั่นคง	4.24	0.59	มากที่สุด
โดยรวม		4.19	0.53	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์การสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันวัตถุประสงค์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน กรุงเทพมหานครมีนโยบายขับเคลื่อนมาตรการที่ชัดเจน และ(2) ปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครและปัจจัยด้านวัตถุประสงค์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน พบปัจจัยภายใน และส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสภาพปัญหาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครในครอบครัวมีสภาพแตกแยกฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ถูกทอดทิ้ง ขาดวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนร่วมทั้งปัญหาด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่นซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในเบื้องต้นนั้นครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดการดูแลและสร้างปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยภายนอกที่เป็นบริบทต่างๆที่เกี่ยวข้อง เป็นแรงผลักดันสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติทางด้านป้องกัน/การสร้างภูมิคุ้มกัน ในยาเสพติดในกรุงเทพมหานครและปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, $S.D.=0.46$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลมีการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินการด้านยาเสพติดได้อย่างชัดเจนตามหลักฐานข้อมูลด้านยาเสพติดของกรุงเทพมหานครที่เป็นปัจจุบัน กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์ด้านยาเสพติดของรัฐบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของดิเรก ถึงฝั่ง (2550) กล่าวว่า กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ ชำรงรัฐ

วงศ์ (2550) ได้กล่าวว่า กิจกรรมทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นระดับใดในหน่วยงานใด ล้วนมีกำเนิดมาจากความคิดอันเป็นกรอบนำทางว่าควรทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และอย่างไร หากปราศจากความคิดที่ชัดเจน การกระทำที่ตามมาคงปราศจากทิศทางที่แน่นอนชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ความคิดหรือเจตนารมณ์ก็เกิดขึ้นก่อนเช่นเดียวกัน จากนั้นก็ค่อยๆ พัฒนาชัดเจนขึ้นกลายเป็นกรอบกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล ซึ่งในความหมายกว้างๆ ก็คือ นโยบายของรัฐบาล หรือ นโยบายสาธารณะ (Public Policy) นั่นเอง

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัญหาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการยาเสพติดในกรุงเทพมหานครเป็นภารกิจที่อยู่ภายใต้การดูแลของหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานมัย สำนักรักษาสังคม สำนักรักษาการศึกษาโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักงานมัยเป็นเลขานุการกระบวนกรด้านยาเสพติดและการทำงานของแต่ละสำนักก็เป็นอิสระออกจากกัน มีการปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารราชการ กรุงเทพมหานครและมีการบริหารร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครต่อไป และ (2) ปัญหาเสพติดในเยาวชนของ กรุงเทพมหานคร ควรการจัดการระบบและกลไก เพื่อติดตามสถานการณ์อยู่เสมอเป็นการเข้าถึงปัญหาปัจจุบันเร่งด่วนตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ วางแผน ควบคุม ป้องกัน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการปัญหาเสพติดโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S.D.=0.51$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยได้ดำเนินการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในรูปแบบคณะกรรมการ แบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีภาระ

กิจที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสาเหตุคิด รวมถึงการสร้างเครือข่ายสหวิชาชีพ ในการร่วมการบริหารจัดการปัญหาสาเหตุคิด เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับแนวคิดของอัครณัฐ วงศ์ปรีดี (2550) การบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีนักวิชาการได้อธิบายไว้ว่า การบริหารจัดการที่ดี หมายรวมถึงการบริหารงานที่มีผลการปฏิบัติการที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับ เกิดโครงการหรือนวัตกรรมทางการบริหารใหม่ ๆ ที่ริเริ่มโดยท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยต้องมีการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้แนวคิดและหลักการของ Good Governance เป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยคณะอง พิลุน (2555) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดโดยประชาชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านของฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ 1) การมีส่วนร่วมคิด อยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก 3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และ 4) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยวีระพงษ์ บัวทอง (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลสนทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยด้านทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร การพัฒนาบุคลากรนั้นมีความจำเป็นต้องพัฒนาทั้งเรื่องงานให้บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การโดยต้องมีทัศนคติที่ดีจากเฟียร์ ฝึกปฏิบัติให้มีความ

สามารถและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน พร้อมกับอำนวยความสะดวก คอยบริการสนับสนุนในการร่วมมือและการสนับสนุนทุกด้านตลอดจนส่งเสริมพัฒนา เฝ้าระวัง และประเมินผลและ (2) ปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครนั้น บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านการสร้างความคุ้มกันในการป้องกันยาเสพติดอย่างยั่งยืนเยาวชนกรุงเทพมหานครได้ และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติงานมาก ($\bar{X} = 4.04$, $S.D.=0.53$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างการบริหารทรัพยากรของกรุงเทพมหานครตอบสนองต่อภารกิจในการดำเนินการด้านปัญหายาเสพติด ซึ่งกรุงเทพมหานครยังมีความจำเป็นในการเร่งการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ขีดความสามารถขององค์กร รองรับการดำเนินการบริหารทรัพยากรในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับแนวคิดของเพียร์สันต์ (Parsons, 1937) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action) เขาได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป (A General Theory of Action) กล่าวคือ การกระทำใดๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) และวัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกกลุ่มอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ (Ideas of Beliefs) ความสนใจ (Primary of Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation) สอดคล้องกับแนวคิดของพะยอม วงศ์สารศรี (2550) ได้ให้ความหมายว่า การที่จะทำให้บุคคลมีคุณภาพมากขึ้น ก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จ เป็นที่พอใจแก่องค์กร และ สอดคล้องกับแนวคิดของนราธิป ศรีงาม (2550) ได้

ให้ความหมายว่า การกระทำทุกอย่าง เพื่อที่จะเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการจัดโครงการต่อต้านยาเสพติดเป็นประจำทุกปีโดยมีงบประมาณสนับสนุนในองค์การ
2. รัฐบาลควรมีนโยบายในการจัดหาวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดมาให้ความรู้ ความเข้าใจและจัดทำโครงการเสริมให้สอดคล้องกับวัย อายุของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการต้านยาเสพติดให้กับคณะครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. องค์การจัดกิจกรรมที่เพิ่มความสัมพันธ์ในครอบครัวและใส่ใจในพฤติกรรมเสี่ยงการติดยาเสพติดโดยให้ครอบครัวตระหนักถึงผลที่ได้รับจากยาเสพติด
4. องค์การสร้างความตระหนักและค่านิยมในการดำเนินชีวิต ที่มีความรู้เท่าทันโทษและอันตรายของสารเสพติด ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
5. องค์การมีเป้าหมายในการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการดำเนินการขยายพื้นที่และกิจกรรมเชิงบวกแก่เยาวชนให้มากขึ้น อาทิ ลานกีฬา ลานดนตรี ลานกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้นภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ เพื่อดึงดูดเยาวชนออกมาให้ไกล ยาเสพติด ภารกิจนี้ทุกกระทรวง ทบวง กรมต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างรั้วความมั่นคงนี้แก่สังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและค่านิยมในการดำเนินชีวิตต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน
2. ควรศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับขีดความสามารถของบุคลากร และองค์การ ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม
3. ควรศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเยาวชนของกรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยพลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำอันเป็นคุณประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนคุณภาพด้านผลงานวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในด้านสถิติและระเบียบวิธีวิจัย รวมทั้งยังให้ข้อคิดในการปรับปรุงประเด็นการวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- คะนอง พิณ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดโดยประชาชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านของฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ณัฐนิธิ อารีย์อักษรวิทย์. (2560). *สถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/538688>.
- ดิเรก ถึงฝั่ง. (2551). *การบริหารราชการไทยกับการเมือง*. กรุงเทพฯ: ที.เค.พรินติ้ง.
- นราธิป ศรีงาม. (2550). *การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 8-15 พิมพ์ครั้งที่ 3*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2551). *การจัดการทุนมนุษย์: human capital management*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ตะวัน
- ปรัชญา ชุ่มนาเสียว. (2551). *แนวทางการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างทุน มนุษย์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2550). *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต การพัฒนาทุนมนุษย์ : กลไกการขับเคลื่อนขององค์กร*. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 : กรุงเทพมหานคร.
- วีระพงษ์ บัวทอง. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบล สันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาโดยอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (2558). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแห่งชาติ ปี 2559*; ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ : กรุงเทพมหานคร.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2549). *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- ส่วนกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2557). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด* : กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558*. สืบค้นจาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=25979.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (ม.ป.ป.) *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 12 ปี ระยะ 2 (พ.ศ. 2556 - 2559)*: กรุงเทพฯ.
- สุริยเดว ทรีปาตีและคณะ. (2552). *โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือสำรวจชีวิตเยาวชนเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.).
- อัชกรณ วงศ์ปรีดี. (2552). *การเมืองในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี*. *วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 : 41-75.
- Talcott Parsons. (1937). *The Structure of Social Action. A Study in Social Theory with Special Reference to a Group of Recent European Writers* New York : MacGraw Hill.